

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ОФІСНОГО ПРОСТОРУ ТИПУ «OPEN SPACE» ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РОБОТИ СПІВРОБІТНИКІВ

Кузьмич Ю. В., студентка (гр. УМ-51, ФММ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Анотація. Розглянуте поняття офісу типу open space або відкритого типу, виділені переваги та недоліки такого планування, перераховані вимоги до організації робочої зони працівників у такому офісі та надано рекомендації для покращення роботи в офісі та підвищення працездатності.

Ключові слова: офіс з відкритим плануванням (відкритого типу), продуктивність, працездатність, робоча зона, офісний простір, особистий простір, ергономіка.

Abstract. The article considered the notion of office type of open space or open type, the advantages and disadvantages of such planning, the requirements for the organization of the work area of employees in such an office, recommendations for improving the work in the office and improving the efficiency of work.

Keywords: open-plan office (open-ended, open space), productivity, work capacity, working area, office space, personal space, ergonomics.

Вступ. Оскільки, останнім часом, ділова діяльність дуже активно розвивається, істотно зросла необхідність в офісних приміщеннях. Але більшість офісних приміщень є недостатньо адаптованими до специфіки сучасної офісної роботи. Офіси з відкритим плануванням, що називають «open space», де всі працівники сидять в одному великому приміщенні, стають все більш популярними в нашій країні. Можливо, скоро за кількістю таких офісів ми наздоженемо США, де в «open space» працює понад 90% співробітників [1]. У зв'язку з цим в даній статті проаналізовано переваги та недоліки організації робочої зони працівників офісів такого типу, їх вплив на продуктивність праці та емоційний стан працівників і надано рекомендації щодо способів покращення організації офісного простору з точки зору підвищення продуктивності і комфорту праці працівників і реалізації головної складової робочого процесу «інтелектуального виробництва».

Аналіз стану питання. У сучасному світі значно змінилися уявлення про робочий процес і його організації, розширилися напрямки діяльності компаній. Головною складовою робочого процесу у більшості компаній є «інтелектуальне виробництво» і його кінцевий результат - знання. Змінився спосіб організації робочого простору, все більшої актуальності набуває відкритий тип організації простору і командний вид роботи, в якому основне місце займає комунікація між співробітниками. Сформувалося нове покоління, покоління інформаційного суспільства, яке шукає можливості для розвитку творчих взаємин, розширення меж трудової діяльності, самореалізації і самовираження. Разом зі зміною погляду на робочий процес змінюється і уявлення про те, яким повинен бути сучасний офіс, з'явилася необхідність в нових способах

організації робочого простору, функціонального і комфортного для кожного співробітника і для реалізації основного на сьогодні виду діяльності в офісі - роботи з інформацією.

Мета роботи: запропонувати рекомендації щодо покращення офісного простору типу «open space» для підвищення продуктивності роботи співробітників.

Методики, матеріали і результати досліджень. На сьогоднішній день досліджуються види організації офісного простору і зміни ідеології офісної роботи і простору. Питання, пов'язані з новою ідеологією офісного простору, розглядалися в працях Г. Хенна, К. Йенга, З. Хадід, Н. Фостера, Р. Роджерса, М. Фуксас, С. Бениша, А. Генслера, Х. Яна та інших дослідників. Всі ці дослідження спрямовані на розвиток архітектури ділових центрів, але, на жаль, дуже мало публікацій і досліджень, спрямованих на організацію внутрішнього простору офісу. Існують публікації зарубіжних дослідників, що стосуються ефективності офісного простору, організації офісного інтер'єру і його вплив на економічні показники підприємств. У нашій країні такі дослідження практично відсутні. Але, не дивлячись на наявність цих робіт, проблема організації предметно-просторового середовища офісів вивчена не повністю і є необхідність в практичних рекомендаціях і методах вирішення, які будуть враховувати екологічний, психологічний, фізіологічний і соціальний аспект.

Офіс відкритого типу - це варіант планування офісного приміщення, характерними рисами якого є велика кількість вільного простору для працівників нижчого та середнього рівнів, кілька великих і просторих кабінетів для менеджерів вищої ланки, невелика кількість закритих переговорних кімнат. Велике приміщення для працівників нижчого та середнього рівнів розділене на робочі простори перегородками середньої висоти, які часто є частиною столів і створюють ілюзію окремого кабінету. Стіни між вільним простором, кабінетами менеджерів вищої ланки, переговорними кімнатами і кімнатами відпочинку найчастіше виконуються з скла, щоб підтримувати концепт офісу відкритого типу [3].

Щоб краще зрозуміти суть відкритого офісу ми розглянемо основні переваги та недоліки офісу такого типу.

До переваг відносяться легкість контролю керівниками над співробітниками, простота спілкування між колегами (на робочі та навіть особисті теми), відсутність пліток позаочі, зоровий контакт (що дозволяє підтримувати робочу атмосферу та відчуття довіри в колективі). Усі ці фактори впливають на емоційний стан працівників офісу та відповідно на рівень їх продуктивності.

Основним недоліком таких офісів було виділено високий рівень шуму. Голландські вчені провели дослідження, в ході якого з'ясували, що 32% офісних співробітників буквально виходять з себе, якщо колеги поблизу розмовляють надто голосно. В такому офісі постійні телефонні дзвінки не додають спокою обстановці. Вони дратують 30% співробітників [1].

Ще одним мінусом такого офісу є також побутові конфлікти між працівниками. Зазвичай такі конфлікти виникають через температуру в офісі, яка не всіх влаштовує, наприклад, відкрите або не відкрите вікно, або ж температура від роботи кондиціонера.

Також в офісах такого типу працівники хворіють втричі частіше, ніж в офісах з окремими кабінетами, адже інфекційні захворювання в одному приміщенні між інфікованими передаються швидше [2].

Повна відсутність особистого простору працівників є теж суттєвим недоліком. Хоч у таких офісах зазвичай передбачені спеціальні перегородки або спеціальні столи з відділами чи полками, але психологічний дискомфорт все ж залишається.

Також велику роль в ефективності відкритого простору грає розмір офісу, розміщення столів і техніки, а також заповненість приміщення працівниками.

Важливим аспектом в проектуванні офісу є ергономічна організація робочих місць співробітників. Вона може забезпечити поліпшення фінансових показників діяльності компанії на суму, відповідну 6% їх заробітної плати за рік. Головна мета ергономіки - забезпечення ефективності, безпеки та комфортності робочого процесу. Тобто створення таких умов праці, які сприятимуть зниженню втоми працівника і збереження його здоров'я. Офісні меблі - це не тільки предмет обстановки, але й інструмент підвищення продуктивності працівників офісу. Ефективним способом є раціональне використання робочих площ і приміщень при правильній розстановці офісних меблів. Найбільш вдалим для даного типу офісу вважається розташування столів за принципом, коли необхідні для щоденної роботи полиці та інші предмети знаходяться на відстані витягнутої руки. [5]. Спеціальними дослідженнями доведено, що завдяки дотриманню норм ергономіки економиться досить значна кількість робочого часу.

Велику частину цього робочого часу співробітники офісу проводять у сидячому положенні за робочим столом. Тривала сидяча робота шкідлива для будь-якої людини: деформується хребет, травмуючи диски, з'являється напруга у плечовому поясі. Для часткового зняття навантаження з м'язів плечового поясу передбачена підставка, що підводить монітор над поверхнею столу або спеціальне настільне кріплення. Сидіння має бути забезпечене підлокітниками, мати максимальну глибину посадки і не пережимати артерії під колінами [4]. Пружна спинка крісла анатомічної форми зменшує навантаження на хребет, конструкція повинна рівномірно підтримувати тіло по всій площі його зіткнення з кріслом. Нога повинна стояти більшу частину часу на підлозі повною ступнею - для неї це найбільш здорове положення. Цю проблему може вирішити підставка для ніг, спеціально розроблена для зняття напруги в м'язах ніг при тривалій роботі [5]. Розміщення меблів і обладнання повинні дозволяти проводити всі офісні процеси на мінімальній площі, не жертвуючи при цьому комфортом і продуктивністю працівників. Комфортне і функціонально адаптоване робоче місце сприяє зниженню втоми, і демонструє, що

співробітника цінують, створюючи здорову психологічну обстановку, що ініціює віддачу людини в роботі [5].

Отже, розглянемо основні вимоги до безпеки робочого місця працівника офісу open space. В офісі з сучасними комп'ютерами з плоскими моніторами кожному працівнику встановлено не менше 4,5 кв. м. При цьому розташувати робочі місця потрібно так, щоб відстань між задньою поверхнею одного монітора та екраном іншого була не менше 2 м, а між бічними поверхнями цих пристроїв - не менше 1,2 м. Екран монітора повинен знаходитися на відстані від 50 до 70 см від очей працівника. Стіл, на якому розташований монітор, повинен мати простір для ніг висотою не менше 60 см, шириною не менше 50 см і глибиною: на рівні колін - не менше 45 см, на рівні простягнутої ноги - не менше 65 см. Віконні отвори в приміщенні з комп'ютерами повинні бути оснащені регульованими пристроями, які захищають від сонячних променів, наприклад жалюзі. Кабінети потрібно обладнати захисним заземленням [5].

Висновки та рекомендації. Крім дотримання необхідних вимог до організації робочого простору, також можна виділити основні рекомендації керівництву та працівникам, які допоможуть підвищити працездатність та покращити обстановку в офісі:

1. Для зниження рівня шуму в офісі, усім працівникам слід говорити на середніх тонах, не заважаючи іншим, також можна скористатися навушниками під час телефонних чи онлайн-розмов.

2. Щодо температури повітря в офісі, то варто завжди підтримувати середній рівень по приміщенню, при цьому провітрювати його кожні 2-3 години мінімум по 10 хв. Також керівництву варто передбачити окреме місце відпочинку, куди працівник зможе вийти і подихати свіжим повітрям (відкривши вікно чи вийшовши на балкон) та відпочити.

3. Співробітникам не варто їсти на робочому місці, оскільки запах їжі та порушення робочої атмосфери негативно вплинуть на колег. Отже, керівництву необхідно виділити окреме приміщення для прийому їжі працівниками та оснастити його усім необхідним.

4. Усі пристрої, що спільно використовуються (принтери, сканери тощо) рекомендовано розташувати в кутку офісу, щоб мінімізувати шум від їх використання.

5. Керівництву також рекомендується сформулювати певні корпоративні правила поведінки в конкретному офісі, надрукувати їх та розвісити у місцях, де працівники матимуть можливість з ними ознайомитись. Це допоможе мотивувати співробітників та покращити загальну роботу офісу.

Отже, дотримуючись необхідних вимог до організації офісів та робочих зон, керівництво компанії обов'язково покращить показники продуктивності праці працівників в офісі та значно підвищить рівень мотивації, командного духу та загального емоційного стану співробітників.

Науковий керівник: Полукаров О. І., канд. техн. наук, доц. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Література

1. Осипова А. Работа в open space офисах. Плюсы и минусы открытого пространства [Электронный ресурс] // АиФ. Здоровье №46.. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.aif.ru/health/psychologic/1023733>.
2. Загоруйко А. Офис типа "open space" понижает вашу продуктивность [Электронный ресурс] / Андрей Загоруйко // Блог VC.RU / Офтоп. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <https://vc.ru/flood/1576-ofis-tipa-open-space-ponizhaet-vashu-produktivnost>.
3. Как выжить в open space [Электронный ресурс] // Superjob. Советы по поиску работы и построению карьеры. – 2018. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.superjob.ua/pro/5103/>.
4. Казанцев Д. Соблюдаем правила охраны труда в офисах open space / Дмитро Казанцев. // Журнал «Кадровое дело». – 2012. – С. 44–51.
5. Вычегжанина Н. Ю. Организация офисного пространства как способ повышения продуктивности работы сотрудников / Н. Ю. Вычегжанина. // Весник Харьковской государственной академии дизайна и искусств. – 2014. – С. 15–19.